

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Učiteljska stanovanja in stanarina

»Vprašanje pravice stanarine poročenih učiteljev ne bo pravilno rešeno s predvideno izmenjavo § 84. zakona o narodnih šolah v finančnem zakonu za leto 1933/34. Edino pravilno je, da ima poročena učiteljica pravico na stanarino, ako njen mož ne uživa stanovanja in kuriva v naravi.«

Iz spomenice izvršnega odbora, predložene g. ministru prosvete.

Predsedniški zbor sekcije JUU za dravsko banovino je na svojem zborovanju dne 6. novembra pr. l. v Mariboru v svoji spomenici v zadevi stanarine učiteljstvu ugotovil nastopno: »Ugotavljamo, da troši učiteljski stan izredno visoke izdatke za sredstva kot pripravo za šolo in pouk, za sodobno izpopolnjevanje, za kulturne in strokovne publikacije ter za sodelovanje in udeležbo pri prireditvah raznih društev. Zaradi tega smatramo za nujno potrebno, da se tudi prejemki učiteljskega stanu temu primerno uredijo in je zato vsako spodbijanje in osporavanje sedanjih prejemkov neumestno.«

Ni ga učitelja in učiteljice v dravski banovini, ki bi ne dokazal lahko na svojem primeru upravičenost in resničnost gornjih besed. Od učiteljstva se zahteva več, kakor od ostalega uradništva. Če zakon o narodnih šolah mu nalaga mnogo poslov, ki za ostalo državno uradništvo niso predvideni. Zato je povsem neumestno načenjati vprašanje učiteljskih stanarin, pa bodisi iz katerekoli strani, ker so ti prejemki dovolj utemeljeni. Način dajatev in izplačevanja pa bi bilo treba že davno preurediti, saj je bilo učiteljstvo prvo, ki je tozadevno stavilo konkretne predloge in nasvete. Čeprav so bili ti predlogi izvedljivi, se niso izvršili, docim se hoče rešiti to vprašanje sedaj na škodo učiteljstva. Z vsoto odločnosti moramo tudi zavrniti poizkus, da bi se hotelo pri tem vprašanju deliti učiteljstvo v dve skupini, t. j. v upravitelje in učitelje. Povedali smo v tem pogledu tudi že javno svoje mišljenje. Upraviteljsko vprašanje je treba rešiti na drug način, ki je tudi predviden v spomenici izvršnega odbora JUU in s katerim se bomo bavili ob posebni priliki.

Zanimivo je stališče, ki ga v pogledu stanarine iznaša »Nar. prosveta« in ki osvetljuje razvoj in poglede na vprašanje učiteljskih stanovanj in stanarine z ozirom na dolgoletne pravice, ki jih uživa bratski srbski del jugoslovskega učiteljstva še izza predvojne dobe. »Narodna prosveta« izvaja sledeče:

Ze od početka zidanja narodnih šol so stali odločujoči na povsem pravilnem stališču v pogledu razmerja med učiteljstvom in šolo. Učitelj je nerazdvojno zvezan s šolo, on je poleg uradnika-učitelja in vzgojitelja tudi gospodar šole, v pravem pomenu te besede. On je upravitelj šole in odgovarja za šolo ne samo glede vzgoje in pouka, temveč tudi v materialnem oziru. Učitelj je gospodar in oskrbnik šole, kakor je najstarejši in najboljši član zadrge njen gospodar in vrhovni oskrbnik. Istovetne so vloge gospodarja v družini in zadrugi ter vloge učitelja v šoli. Dobro se zavedamo, da si je nemogoče misliti dobrega gospodarja, ki b'va izven svoje hiše ali zadrge. Ne moremo si predstavljati, da starešina hiše nima stanovanja v zgradbi, v kateri je on stebel, iniciator, starešina in naredbodajalec.

Tako se je že od početka gledalo pravilno na to vprašanje, da mora imeti učitelj, posebno pa upravitelj šole, stanovanje v šolski zgradbi ali v njeni neposredni bližini v šolskem dvorišču. To naziranje je bilo uveljavljeno v vseh starih zakonih šolske zakonodaje, to je postala tradicija, ki je v nerazdvojni zvezi s šolo.

Tudi sedanji zakon o narodnih šolah vsebuje odredbo, da se ne bo odobrila šolska zgradba, ako ni preskrbljeno v njej za toliko učiteljskih stanovanj, kolikor oddelkov ima šola. V teoriji je na ta način to vprašanje pravilno pojmovano, saj je zakonjeno, da vsi učenci in učitelji iste šole tvorijo zajednico tudi v pogledu življenja izvenšolskih ur. S tem se je nameravalo doseči, da deca, posebno v podeželskih krajih, kjer ostane v šoli ves dan, ostane pod stalnim učiteljevim vplivom tudi v odmoru — kar je nemogoče na šolah, kjer morajo učitelji prehoditi dnevno po več kilometrov do šole.

In hvala Bogu, dobro prosvetljenemu in vzgojenemu narodu ter uvidenosti merodajnih faktorjev, da bomo skoro čakali dan, ko bo vsaka šolska zgradba imela toliko stanovanj, kolikor je učiteljev na šoli!

V nedostatku stanovanj so predvidene druge mere: naravna stanovanja sečasno nadomeščajo s stanarino v denarju.

Ta stanarina je pred svetovno vojno znašala v vaseh po 30 Din. a v Beogradu 80 dinarjev. Ker je prejemal učitelj-začetnik pred vojno 60 Din plače, je stanarina dosegla polovico njegove plače. Za teh 30 Din je

lahko dobil zelo dobro stanovanje in plačal tudi kurivo. Ako primerjamo predvojne cene z današnjimi, tedaj moramo ugotoviti, da so današnje cene 15krat večje od predvojnih. To znači, da bi napram današnjim cenam stanovanj moral učitelj na podeželskih šolah prejemati po 420 Din stanarine mesečno, ne po 140 Din.

V prestolici in v vseh drugih mestih in krajih se plačuje stanarina v denarju. Redko obstojajo v teh krajih stanovanja za učiteljstvo, izvzemši za upravitelja, četudi odgovarja za milijonsko vrednost šolskih premičnin in nepremičnin. Ti dobivajo v Beogradu po 400, v drugih mestih po 300 Din in manj stanarine. Po dosedanjih zakonitih predpisih prejemajo tudi žene učiteljev stanarino. Tako dobijo mož in žena v Beogradu po 800, v drugih krajih po 600 Din stanarine mesečno. Ako se ta vsota vzporeja s stvarno ceno stanovanj v teh krajih, tedaj ona niti približno ne doseže stanovanjskih cen, kaj šele ako priključimo temu še razsvetljavo, vodo in kurivo. V primeru s predvojno stanarino v Beogradu bi moral vsak učitelj prejemati najmanj 1200 Din mesečne stanarine, kar bi ustrezalo sedanjim cenam stanovanj in kuriva.

Znano je, da imajo učiteljske rodbine številno družino, da so učitelji ljudje, ki se na vse načine trudijo, da izobrazijo čim bolj svojo deco ter jo vzgoje, da na najboljši način služi kralju, državi in narodu. Pri tej draginji stanovanj so te družine primorane, da poleg stanarine, ki jo prejemajo, odtrgujejo od svojih ust ter štedijo pri hrani, da lahko plačajo stanovanje, kakršno jim je pri najskromnejših razmerah neobhodno potrebno. V predmestjih Beograda in Zagreba je nemogoče najti stanovanje dveh sob s pritliklami izpod 1200 Din. O centrih mest niti ne govorimo. Ne samo, da je nedostojno, če učitelj stanuje v eni sobi in kuhinji, za kar bi plačal najmanj 400 Din mesečno, temveč je to tudi stvarno nemogoče, ko deca doraste.

Iz tega je jasno razvidno, da stanarina, predvidena po § 84. zakona o narodnih šolah, ne ustreza glede svoje višine niti tedaj, če jo prejemata oba zakonca-učitelja v denarju, saj niti višina dveh stanarin ne dosega vrednosti naravnih stanovanj, ki jih uživa učiteljstvo, ter faktični cen stanovanj v posrednih krajih.

Iz tega razloga je neizvedljivo in neupravičljivo odtegniti zakonskim učiteljskim parom, stanarino, ako jo prejemata v novcu, ker niti obe stanarini ne dosežeta ekvivalenta z naravnimi stanovanjem in faktičnimi stanovanjskimi cenami.

Zato je izvršni odbor naprosil v svoji spomenici g. ministra prosvete, naj se na noben način s finančnim zakonom za l. 1933/34 ne izmenja § 84. zak. o narodnih šolah. Edino pravično je, da prejema poročena učiteljica svojo stanarino, ako njen mož ne uživa stanovanja in kuriva v naravi.

Iz gornjega je jasno razvidno, zato zaključujemo, da je upravičena učiteljska zahteva glede neokrnjenja stanarin poročenim učiteljicam, t. j. onim, ki nosijo največjo odgovornost za svojo družino, ki so stebel države, ker gornjo zahtevo narekuje nujna potreba.

Ako pa vzamemo v razmišljanje tudi finančni efekt, ki bi se dosegel v občinskih, odnosno šolskih proračunih, je ta tako majhen, da štednja pri tem ne bi bila v korist stvari. Taka štednja ne bi mnogo pripomogla občinskemu gospodarstvu, a bi jako prizadevala učiteljske družine in najagilnejše delavce med narodom v zadrugištvu, Sokolstvu in na polju narodnega izobraževanja.

Pričakujemo, da bodo upoštevali na merodajnih mestih argumente in bodo ugodili gornji zahtevi učiteljstva v interesu države in prosvete naroda.

Tako »Narodna prosveta«.

Končno pa moramo poudariti, da ni bila naloga zakonitih določb, dati učiteljstvu stanarino, temveč odpomoči perečemu vprašanju nastanjanja učiteljstva ob nastopu službe ter ureditvi tega vprašanja tako, da se učitelj nemoten z vsoto svojih volj posveti poklicu, t. j. sezidanju potrebnih učiteljskih stanovanj v vseh krajih, kjer so šole.

Izgovor o krizi ne drži, ker je prehodnega značaja, da bi se s to motivacijo hotela znižati učiteljstvu življenjsko potrebna sredstva.

Gospodarski svet sekcije na delu

Gospodarski svet sekcije, ki ga lahko smatramo kot naš gospodarski parlament, seveda brez pravic posegati v samostojno delovanje naših gospodarskih in socialnih ustanov, je zboroval v soboto, 9. januarja 1933. Dnevni red je bil obširen, potek razprav, kakor tudi storjeni sklepi so tako važni, da je potrebno o zborovanju gospodarskega sveta v glavnih obrisih seznaniti organizirano članstvo.

Osredotočenje kroženja našega denarja v naših denarnih zavodih.

Iz poročil gospodarskih in socialnih ustanov izhaja, da so pripravljene obratovati s svojim denarjem le v krogu stanovskega že obstoječega denarnega zavoda. V ta namen je potrebno denarni zavod zahtevam ustrezajoče reorganizirati. Potreben je tudi tekoči račun z ozirom na potrebe ustanov. Treba je določiti delokrog, ki izključuje vsako izgubo, tako da je tudi tekoči račun vedno uravnotežen. Kajti vsak denarni zavod pravilno voden mora ob vsaki priliki vedeti, kolika je njegova likvidnost. Zato se mora finančna politika denarnega zavoda razmeram primerno preurediti. V ta namen je ugotoviti koliko bi posamezni zavodi plasirali, koliki bi bili mesečni dvigi in kolika bi bila likviditeta. Pristopilo bi se tudi k poslovanju s hipotekami. Ako bi bil ves naš stanovski denar danes v našem denarnem zavodu, bi bil lažje likviden kot v tujih zavodih. Ekspeditivnost in enostavno poslovanje skupnega denarnega zavoda bi nudilo tovarišem, ki potrebujejo nujno denarno pomoč, odnosno posojilo vedno priliko, da se poslužijo lastne hranilnice in bi se v potrebah ne obračali na tuje denarne zavode. Iz vseh navedenih razlogov je započela sekcija potom gospodarskega sveta vso akcijo v dobrobit vseh ustanov odnosno stanu. Povdariti bi je treba, da pušča sekcija vsem ustanovam popolno samostojnost v delovanju in tudi zadevni sklepi gospodarskega sveta za članice niso obvezni, marveč jih je smatrati le kot nasvete upravnim in nadzoranim odborom ustanov, kar jasno določa pravilnik gosp. sv. v členu 5.

Na osnovi teh zaključkov je izvolil gospodarski svet odsek, sestojec iz tovaršev Grčarja, Keclja, Voglarja in Gruma, da ta na podlagi zbranega gradiva sestavi osnutek, ki bi omogočal centralizacijo sredstev učiteljskih ustanov ob medsebojnem in vzajemnem varstvu interesov skupnosti, kakor tudi posameznih članov.

Loterija v korist naših domov.

Po sporazumu zastopnikov naših domov, to je Učiteljski dom v Ljubljani, Učiteljski dom v Mariboru in Dom učitelje v Ljubljani, se je pristopilo k nadaljnjim pripravam za izvedbo loterije v korist učiteljskih domov. V ta namen se je sklenilo sklicati v kratkem akcijski odbor za prireditve loterije, ki bo obstojal iz zastopnikov obeh domov v Ljubljani in Mariboru. Doma učitelje v Ljubljani, vodstva sekcije, Učiteljske tiskarne, gospodarskega sveta in uredništva stanovskega glasila. Kot zastopnik gospodarskega sveta je bil izvoljen tov. Škrinjar. Naloga akcijskega odbora je, da sestavi program in poveri izvedbo loterije loterijskemu odboru na osnovi določil pravilnika o vrstitvi loterij.

Uspeh loterije je zagotovljen s pravznatnim deležem našim domovom, ako bo članstvo s malim trudom podprlo vso akcijo in s tem manifestiralo tudi napram javnosti svojo gospodarsko zavednost. Kot vzgled naj nam služi poštna organizacija, ki je v teku enega leta priredila dve enaki loteriji za svoj dom s popolnim uspehom.

Skladnost delovanja ustanov glede založb.

Učiteljski dom v Mariboru, Učiteljski dom v Ljubljani in Učiteljska tiskarna potom strokovnega sveta imajo v programu svojega delovanja razne založbe. Da pridemo do skupnega dela in ne cepimo svojih moči, je potrebno medsebojno poročanje, da vemo, kaj bo ena in druga institucija založila. Zato se pusti navedenim ustanovam svobodna iniciativa glede založništva predmetov, da same izdajajo, le da se medsebojno obveščajo, da se s tem izključi vsaka konkurenca med ustanovami. V poteku debate so se naznačile smernice založb z ozirom na sedanji čas in potrebo predmetov zlasti učil in samoučil po šolah.

Zadružni pododsek.

Delo v zadružniškem pododseku se vrši v pripravljanju na redno delovanje z organizacijo učiteljev zadrugarjev.

Pripravljen je kataster zadrug, v katerem bodo razvrščene zadruge po srezih in šolskih okoliših ter skupinah, kakor jih dele zadrugne zveze. Namen zadružnega katastra bo nuditi pregled zadrug v posameznih šolskih okoliših in pogled na možnosti, ki se nudijo v dotičnem kraju učitelju — zadrugarju. Imeli bomo precej točno evidenco zadrug v enem kraju, ki imajo isti namen, kar nam bo omogočilo delovati na to, da se škodljiva cepitev narodne gospodarske moči odpravi z združitvijo teh zadrug.

Evidenca učiteljev zadrugarjev se založi v obliki kartoteke. Na podlagi te evidence bomo lahko opozorili šolsko oblast na namene učiteljev — zadrugarjev v krajih, kjer je to potrebno. Evidenca nam bo dajala tudi podatke o izvenšolskem delu učiteljstva na gospodarskem polju. Gospodarsko delo se kot izvenšolsko delo najmanj upošteva in to je treba popraviti. Človek e upošteva le toliko, kolikor se povzigne sam in isto velja tudi za vsak stan. Ako ne bomo sami povedali, kaj delamo, ne bo storil tega nihče drugi. Propagandi zadrugištvu je bila v povečani obliki posvečena »Prosveta« od 10. nov. 1932. S tem smo hoteli obrniti pozornost učiteljstva na zadružno polje in na stanovsko zadrugištvo.

Najvažnejša naloga zadružnega pododseka je vsekakor izvedba organizacije učiteljev — zadrugarjev. Vsled svojega položaja je učiteljstvo tisto, ki drži bodočnost naroda v svojih rokah, ker je narodni naraščaj dolgo dobo let prepuščen njegovemu vplivu. Ravno zato učiteljstvo mnogo lahko stori za gospodarsko povzdigo naroda in to posebno z zadrugištvom. Zadrugištvo je treba povzdigniti in mu dati pravo smer. Učiteljstvo mora dobiti večji vpliv na zadrugištvo in to bomo desegli s smotnim in organiziranim delom. Učitelji zadrugarji naj bi se sestali mogoče o Veliki noči in se pomenili o skupnem zadrugiškem delu z izvedbo organizacije učiteljev — zadrugarjev. Zadrugiški pododsek pri gospodarskem svetu sekcije naj bi bil nekako središče te organizacije s sličnimi pododseki pri sreskih učiteljskih društvih.

Zanimanje za zadrugištvo, ki ima tudi moralni in materialni pomen, vzbudimo že med učenci z ustanovitvijo šolskih ali razrednih zadrug. Učenci se sami organizirajo v obliki zadrug pod doslednim vodstvom učitelja. Sami naročajo in kupujejo, prodajo, volijo načelstvo in nadzorstvo, se sestajajo na seje in občne zbere in vodijo potrebno enostavno knjigovodstvo. Članek o teh šolskih zadrugah je prinesla tudi Narodna prosveta v št. 24 dne 13. 10. 1932.

Glede delovanja učiteljstva na gospodarskem polju je važna akcija kmetijskega oddelka banke uprave, ki stremi za tem usmeriti v skladnost delo učiteljstva in sreskih kmetijskih referentov.

Brezposelni učitelji abiturijenti so naprosili sekcijo za prireditve tečajev, v katerih bi se obravnavale kulturne, socialne in gospodarske težnje naše vasi. Sekcija bo skušala ustreči njihovi želji v mejah možnosti.

Učiteljski obmorski dom v Omišlju.

V decemberski številki »Učiteljskega tovariša« je izšel poziv učiteljstvu, da pristopi kot članstvo k snujanju se ustanovi. Za članstvo pri tej ustanovi ne obstoja noben riziko, ker se bo gradilo le v okviru zbranega denarja. Deleži se obrestonosno nalože v hranilnici. Ako se akcija ne izvede, se vplačani deleži vrnejo. Gradilo se bo torej le v okviru zbranega denarja in zidati bomo pričeli na že kupljenem zemljišču v Omišlju, ko bomo imeli to možnost. Da napravimo korak naprej, se sestavi pripravljalni odbor, ki ima napraviti osnutek pravil in pripraviti vse potrebno za sklicanje ustanovnega zbora. Uspeh cele akcije je odvisen od gospodarske zavednega učiteljstva. Zato naj se v potrebnem številu odzove pozivu in vpošlje sekciji izpolnjene prijave, da se omogoči uspeh akcije.

Gospodarski dan učiteljstva.

Vse učiteljstvo je potrebno zainteresirati za stanovsko gospodarske in socialne institucije, ki so temelj in predpogoj vsemu drugemu stanovskemu delu. To se bo najlažje zgodilo s primernimi predavanji pri sreskih učiteljskih društvih. Sekcija bo napravila osnutek takega predavanja z navedbo konkretnih primerov. Predavanja si razdelita Ljubljana in Maribor po svojem delokrogu in naj bi se izvršila po vseh društvih do konca organizirnega poslovnega leta. Eno zborovanje vsakega sreskega društva naj bi bilo posvečeno samo razpravam tega referata. Društva naj bi tudi vodila evidenco o posameznih šolah, v kolikor se poslužujejo gospodarskih učiteljskih organizacij in poročajo vzroke, zakaj se istih ne poslužujejo na pr. učit. gosp. poslovalnice. Poročevalci imajo ob tej prilici pripravljene tudi pristopnice vseh naših gospodarskih in socialnih ustanov, tako da bodo ta zborovanja resnično gospodarski dan učiteljstva.

Gospodarski svet sekcije je na tej seji zopet pokazal, koliko dela nas še čaka na gospodarskem polju, tako v korist naroda kakor tudi lastnega stanu. Organizirano članstvo naj podpre to delo z aktivnim sodelovanjem na vseh naznačenih poljih po danih smernicah. Neoporečno je v sedanjih gospodarskih težavah gospodarsko udejstvovanje učiteljstva najvažnejše. Po stanovsko-gospodarskih institucijah osamosvojeni in po delu na gospodarskem polju med narodom bomo postali odločujoči činitelji gospodarskega življenja, preko katerega se ne bo smelo nikjer odločevati.

A. Urbančič.

Predaja šolskega vodstva

Predaja in prevzem šolskih poslov ob menjavi šolskih upraviteljev se izvrši pri nas pogostokrat prepovršno in smatrajo prizadeti ta posel kot malenkostni uradni opravki, ki se zabeležijo v zapisniku s par stavki.

Iz površne oddaje in nekritičnega prevzema šolskih poslov se izcimijo pogostokrat neprilike, neljubje očitki, ki jim slede razna nesoglasja, iz katerih se kaj rade izcimijo tožbe.

Pri oddaji in prevzemu sreskega šolskega posloplja, posebno šolskega inventarja ter arhiva podrobneje spoznamo stanje šole in se poglabimo v delo prednika. Ni kmalu tako lepe prilike kakor pri menjavi upraviteljev, da ugotovimo vse nedostatke na šolskem posloplju, v učnih sobah in stanovanjih. Pa ne samo ugotovimo, ampak tudi poskrbimo, da se popravijo in spravijo v sklad s predpisi zakona.

Potrebno bi bilo, da o tem vprašanju razpravljamo na naših učiteljskih zborih in na društvenih zborovanjih v svrhu uvedbe enostavne postopanja.

V pričujočem članku naj navedemo, kako imajo to urejeno na Češkoslovaškem in koliko pažnje posvečajo tej stvari.

Pri predaji šolskega vodstva je potrebno ugotoviti: a) zunanje stanje šole (dimniki, strehe, ograje, dvorišče, telovadnice, stopnice, pod, gospodarska poslopja in drugo); b) notranjost (šolski prostori z ozirom na pleškarijo, podi v učilnicah in stanovanju, peči, okna, vrata itd.). Potrebno je pa tudi pregledati stranišča, greznice, pralnice, drvarnico, kleti in vodovod oziroma vodnjak.

Naturalno stanovanje naj bo pred nastopom lepo prepletkano, ako je seveda potreba, dalje očiščeno in urejeno tako, da je v najlepšem stanju. V oknih naj bodo zavesa, ostali prostori pa naj bodo v takem stanju, da se jih more takoj uporabljati.

Popravila v naturalnem stanovanju gredo na račun krajevnega šolskega odbora, poškodbe pa, ki jih je napravil upravitelj sam, gredo na njegov račun. Ako krajevni šolski odbor ne bi hotel spraviti naturalno stanovanje v uporabljivo stanje, ga na predlog sreskega načelstva pregleda šolski nadzornik oz. uradni zdravnik, ki ugotovi pomanjkljivosti, katere mora krajevni šolski odbor v določenem roku brezpogojno odstraniti.

Pri predaji vrta in zemljišč se vpiše v zapisnik, koliko vsoto je uživalec sam vložil ter se stavi primerna odkupnina, ki jo povrne novi uživalec oziroma krajevni šolski odbor. Ti zahtevki ne smejo biti pretirani. Drevesa in grme je pustiti na vrtu. Ako še niso spravljene pridelke, se isti razdele na dve polovici. Navadno se sporazumeta in pridelki s polja pripadejo odstopajočemu. Sicer se pa lahko dogovorita za odškodnino. V spornih slučajih odloči sreski šolski svet. Vendar se pa ne uje ma z učiteljsko častjo, da morajo take spore reševati srezi ali še v slabšem primeru sodišča.

Šolski inventar in orodje morata biti predana v najlepšem redu. Semkaj spada: uradni pečat, inventar uradnih spisov, kronika, opravilni zapisnik, indeks normalij; seznam knjig učiteljske in šolske knjižnice, seznam knjig za ubožne učence, izposojevalni zapisnik šolarskih knjig, seznam o cepljenju koz, uradni

spisi, uradni repertorij in šolski arhiv. Dobro naj se pregledajo vse reči in sicer številko za številko, sicer lahko pride do nesporazuma, preprija ali celo do izgub. Za poznejše ugotovljene reklamacije odgovarja oni, ki je nanovo nastopil.

Pri predaji šolskega vodstva naj bodo prisotni odstopajoči in nastopajoči šolski upravitelj in predsednik krajevnega šolskega odbora. Na posebno povabilo morejo pa biti prisotni tudi ostali člani krajevnega šolskega odbora. Nujno pa je poklicati tudi one člane učiteljskega zbora, ki so varuhi učil, knjižničarji itd. V primeru nagle smrti predaja šolo z vsem pripadajočim inventarjem novemu šolskemu upravitelju krajevni šolski odbor.

V prejemni oddaji zapisnik naj se vselej tudi navede stanje šolskega posloplja z ozirom na higiensko stran, poškodbe pri šolskem posloplju, stanje orodja in vse, kar si kdo izmed navzočih želi. Vsebinska tega akta naj se prečita tudi na prvi seji krajevnega šolskega odbora. Tu naj se pa tudi sklepa o eventualnih popravilih pri šolskem posloplju, pri učilnicah in upraviteljevem stanovanju, pregledajo pa naj se tudi vse pritiskline in gospodarska poslopja in naj se spravijo v najlepši red. Prepis tega zapisnika je predložiti tudi okrajnemu prosvetnemu svetu s poročilom, kako in v katerem času bodo odstranjeni vsi ugotovljeni nedostatki. Ako se ta popravila ne izvedejo v določenem roku, jih pu sti izvesti sreski šolski svet na račun krajevnega šolskega odbora.

Tudi ostali prostori, kakor pisarna, zbornica, shrambe za učila in kabineti morajo biti v najlepšem redu. Ako uporablja šol. upravitelj s potrdilom krajevnega šolskega odbora eno izmed svojih sob za pisarno, je treba tudi to sobo pregledati. Za to sobo dobi šol. upravitelj letno 3 m³ drv in 5 q premoga, da jo more temperirati; sem spada tudi gotovo nakazilo za razsvetljavo te sobe. Vse šolske prostore razen stanovanja snaži krajevni šol. odbor.

Šolska zgradba, kakor tudi vse pritiskline morajo biti na zunan in na znotraj v najlepšem redu.

Pri vsakoletni proračunski seji predloži šolski upravitelj krajevniemu šolskemu odboru spisek vseh nujnih in potrebnih popravil, kar se vpiše v pripadajoči zapisnik. Sreski šolski nadzornik pregleda pri nadzorovanju šole tudi šolsko posloplje in ugotovi, kako in v koliki meri so se izvršila zadevna popravila. Ako krajevni šolski odbor ni voljan izvršiti popravila, predloži svoj izpisek šolski upravitelj sreskemu načelstvu, ki s pomočjo svojih strokovnjakov ugotovi nedostatke, ki se morajo po naročilu sreskega načelstva v najkrajšem času odpraviti.

Iz češčine: V. K.

*Ja znam za moje in za otroke -
'Tempo' čitaj na slove*

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

Splošne vesti

— Sv. Sava in Strossmayerjev dan se praznuje po šolah kot običajno s slavnostno proslavo. Ta dva dneva 28. januarja in 4. februarja sta pouka prosta. Proslave se izvršijo ali skupno ali po posameznih razredih na določeni dan.

— Učiteljski zdraviliški in letoviški dom v Omišlju. Ako ste se odločili, da pomagate graditi Učiteljski dom ob morju v Omišlju, pošljite takoj prijavnico!

— »Učitelj«. Naprošeni smo, opozoriti slovensko učiteljstvo na časopis, ki ga izdaja Jugoslovnsko učiteljsko udruženje v Beogradu pod naslovom »Učitelj«, kateri obvešča čitatelje o napredku šolskega dela in o pedagoško-prosvetnem kretanju v obče.

— »Učitelj« je v prvi vrsti namenjen učiteljem narodnih šol. Ker je tudi priporočen po ministrstvu prosvete kot prosvetno glasilo, zaradi tega bi dobro služil ne le šolam, temveč tudi narodnim knjižnicam. Iz teh ozirov je Udruženje tiskalo list v večji nakladi, računajoč, da bodo posebno narodne šole list naročile. Ali na žalost so se narodne šole odzvale pozivu le v majhnem številu, tako da je velik del naklade še vedno na razpolago. Da se prepreči gmožna škoda izdajateljev, se naprošajo vse, posebno višje organizirane šole, da pridobijo svoje krajevne šolske odbore za naročitev tega lista. Letna naročnina znaša 80 Din.

— Namestitev učiteljic na zavetiščih. — Gospod prosvetni minister je izdal pod O. n. br. 2414 z dne 17. januarja 1933. sledeči odlok: Na podlagi pravil društva za ustanavljanje in vzdrževanje zavetišč za učence osn. šol, odobrenih po prosvetnem ministru O. n. br. 50.610 z dne 10. novembra 1921. in na prošajo društva dijaških zavetišč v Beogradu št. 3. z dne 2. januarja 1933. odločujem: Zavetišča, ki delujejo po posebnem od ministrstva prosvete predpisanem programu o vzgoji otrok v zavetiščih, v smislu § 7. zakona o narodnih šolah, so narodne šole in smejo biti na njih nameščene učiteljice in otroške vrtarice.

— Kuluk. S februarjem bo začelo računovodstvo odtegotvati kuluk. Dočim se je izvršil prejšnja leta odteglaj celotnega zneska naenkrat, bo odtegnjen letos kuluk v štirih mesečnih obrokih.

— Obračun krajevnih šolskih odborov. Na mnoga vprašanja, kako je postopati pri pravilni opremi obračunov krajevnih šolskih odborov za leto 1932., sporočamo, da bodo v kratkem izdana tozadevna navodila glede kolekovanja računov, odtegotovanja službenkega davka, za stanarine in kurivo učiteljstva ter poslovdjem, katehetom od 1. aprila l. l. dalje in glede poslovnega davka. Podrobna navodila o tem predmetu pa so tudi v koledarju Kmetijske matice za l. 1933. v članku L. Grošlja: Odtegotovanje prometnega davka pri občinskih blagajnah.

— Dolžnikom JUU, sreskega društva v Murski Soboti! JUU sresko društvo v Murski Soboti bo na podlagi soglasnega sklepa, sprejetega na društvenem zborovanju v Murski Soboti dne 14. januarja t. l., sodno izterjalo vse zneske, ki jih dolgujejo društveni blagajni nekateri sedanjci ali bivši člani na neplačani članarini, ako ne začnejo ti dolžniki

odplačevati svoj dolg vsaj v mesečnih obrokih po 100 Din, začenši od 1. februarja t. l. Odbor.

— Sadno drevje za spomladansko saditev! Šolska upraviteljstva se opozarjajo, da ima Kmetijska družba v Ljubljani naslednje vrste pritličnih dreves (piramid), iz katerih se vzgojijo lahko špalirji, kordon, palmete in vse druge oblike, i. s.: Pritlične jablane: Beličnik, Charlamovsky, Pisani kardinal, Gdanski robač, Jonathan, Landsberška reneta, Baumanova reneta, Rumeni bellefleur, Rdeči astrahan, Bojkovo jabolko, Srčica, Ananas reneta, Zlata parmena, Kanadka, Lond. peping. — Pritlične hruške: Klapovka, Viljamovka, Zgod. magdalenka, Avranska, Pastorovka, Amanliška, Dielovka, Kongresovka, M. Dr. Lucius, Mortielletova, Hardijeva, Salzburgerka, Kleržo, Vojv. Elza, Blumenbachovka. — Cena za prvovrstno drevje po 15 Din, za drugovrstno po 8 Din. Pri večjem odjemu preko 20 dreves poseben popust. Naročite takoj, da se vam rezervira in zahtevajte položnico za predplačilo, drugače se razpošilja le po povzetju.

— Zemljepisna učna snov za III. in IV. razred osnovnih šol, točno izdelana po veljavni učni načrti, je v Polakovih knjižnicah in velja za III. razred 9 Din, za IV. razred 10 Din. Naročite v Učiteljski knjigarni, da si olajšate in izpopolnite pouk!

— Zgodovinska učna snov za III. in IV. razred osnovnih šol, točno izdelana po veljavni učni načrti, je v Polakovih knjižnicah in velja za III. razred 9 Din, za IV. razred 10 Din. Naročite v Učiteljski knjigarni, da si olajšate in izpopolnite pouk!

Osebne zadeve

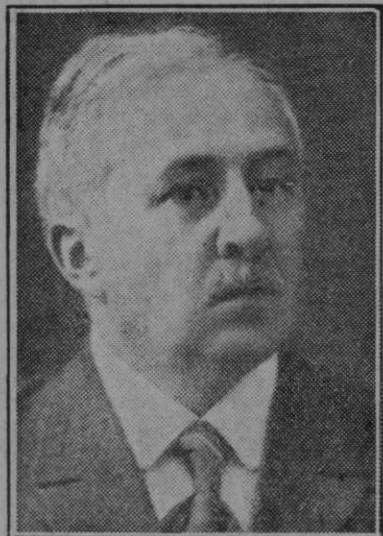
— V V. skupino je napredoval g. Anton Skala, referent ministva prosvete za defektno deco v Beogradu.

— i Sprememba pri ministrstvu prosvete. Po dnevnem časopisu smo posneli in prinesli v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« vest, da je pomočnik ministra prosvete Dragoljub Đorđević razrešen svoje dolžnosti in da je prišel na njegovo mesto Anton Mostahinič. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da niti prva niti druga vest ne odgovarja resnici. Anton Mostahinič je prišel na svoje prejšnje mesto šefa personalnega oddelka pri ministrstvu prosvete, dočim je g. pomočnik na dopustu.

— Napredovali so učitelji (-ice) v VIII. skupino: Božič Franja iz Loke pri Zidanem mostu; Resman Ivan iz Bučke; Rape Cecilija iz Moravč; Tominc Olga iz Reke pri Mariboru; Gorjup Gabrijela iz Toplice; Jamšek Svoimir iz Ljutomer; Breže Emilija iz Sv. Lovrenca; Treo Gabrijela iz Ljubljane; Šinigoj Avgusta iz Smartnega; Beloglavec Draga iz Remšnika; Repič Marija iz Podsrede; Butara Melita iz Podzemlja; Kalan Veronika iz Hrastnika; Kramar Marija iz Slovenjgradca; Kodela Ana iz Teharjev; Korošak Drago iz Sv. Jurja ob Ščav.; Kopriva Janja iz Toplice; Keel Davorina iz Vurberga; Istenič Angela iz Toplice. — V VI. skupino: Nabergoj Uršula

Pristopajte k snujočemu se društvu „Za zgradbo učiteljskega doma ob morju“!

Koristili boste s tem sebi, svoji družini in svojim stanovskim tovarišem (icam)!
Kdor more, naj takoj pristopi, da skličemo čimprej ustanovni občni zbor

Prof. Ozvaldu ob 60letnici

Ob tem spominu nam ne gre za zunanji in telesni razvoj pri g. profesorju, prav tako ne za njegovo bogato znanstveno-literarno udejstvovanje, nego za njegov kulturni in osebni pomen v življenju našega učiteljstva. Zato ne gre za letnice in za naštevaje njegovih del, ki so obogatila našo objektivirano kulturo. Če pa pogledamo g. prof. Ozvalda s te plat njegovega razmerja do našega učitelja in tudi obratno, moremo ugotoviti vsaj dvojje zelo pomembnih dejstev.

Najprej je pri prof. Ozvaldu važno ugotoviti, da vrši pri nas ono zelo važno kulturno nalogo, ki je močno podobna delu marljive čebele, da zbira iz vseh naših in tujih kulturnih del, tako znanstvenih kakor tudi leposlovnih, to, kar more priti prav in kar more kako koristiti učitelju pri njegovem oblikovalnem delu. Vse to pa poveže s svojimi lastnimi spoznanji v enoto in daje v svoji socialni usmerjenosti na razpolago tudi vsem onim,

ki takih spoznanj zelo potrebujejo, če hočejo, da bo njihovo delo smoteno in uspešno.

Saj je učiteljevo oblikovanje dvojno. Je oblikovanje samega sebe, ki se vrši potom izobraževanja in vzgajanja, pa je tudi izobraževanje in vzgojno oblikovanje učencev in otrok, ki so mu izročeni, da v njih izoblikuje človeško podobo. In pri tem obojem zelo važnem učiteljevem delu mu je zelo dobrodošla pomoč, ki jo dobi od prof. Ozvalda. Saj je njegovo delo v tem, da s pedagoškim duhom bogati učiteljevo dušo in da z migljaji ter nasveti za pedagoško udejstvovanje odpira nove možnosti za učiteljevo praktično delo pri svojem šolskem poklicu. Vse Ozvaldove knjige so take, da dobi učitelj katerekoli stopnje iz njih dosti novih pogledov za stvari, o katerih mogoče doslej še ni dosti vedel, da dobi iz njih dosti močne pobude za svoje težko poklicno življenje, in kar je mogoče najvažnejše, da dobi novo veselje in nov pedagoški eros do svojega poklicnega dela.

Toda ne samo to. V Ozvaldovih delih je na svojstveni in na zelo razumljiv način združena pedagoška teorija in pedagoška praksa, in zato je treba učitelju le malo sposobnosti za применitev danih nasvetov za praktično šolsko in izobraževalno življenje, in že je v pedagoški praksi. Saj tudi za prof. Ozvalda veljajo Schellerjeve besede, ki jih tudi sam navaja v svoji »Osnovni psihologiji«, da hodi ljubitelj pred poznavalcem. Tu pomenja to, da tudi Ozvaldova teorija izvira iz njegove ljubezni do obravnavanja predmeta, in zato nikjer ni samo teorija radi teorije, temveč radi poglobljenega poznanja resničnega pedagoškega življenja. To je torej prvi in zelo pomembni odnos med učiteljem in prof. Ozvaldom, ki ga moremo označiti s tem, da si, ali bi si vsaj mogli bogatiti ob Ozvaldovih delih našega pedagoškega duha in s tem ono kulturnost, iz katere izvira uspešno šolsko in izvenšolsko izobrazbeno ter vzgojno udejstvovanje.

Razen tega pa je naše razmerje do njega še po eni plat zelo značilno. Uvideli smo mogoče, da je postalo naše šolsko delo, čeprav je z učnimi načrti zelo podrobno dolo-

čeno in usmerjeno, vendar zelo neenotno in odvisno od poedince in od osebe. V mislih mi je tu predvsem nova šolska metoda glede izobraževanja in vzgajanja mladine, ki se vrši v najrazličnejših šolah na zelo različnih način, pa celo pri učiteljih na isti šoli na zelo različne načine. Od tod čudna negotovost, kaj bi in česa ne bi, kaj bi od drugod prevzeli in česa se ne bi lotili. Saj gre kar za dvojje odločilnih vprašanj. Kako naj mladino v smislu zahtev in spoznanj mladinske psihologije izobražujemo na eni strani, in kako naj jo uspešno vzgajamo na drugi. Smo pred »novo in staro« šolo v obeh smislih in zato je toliko zmede in toliko prerekanja.

V vsej tej zmede in pri vsem tem iskanju pa morajo biti vendar vsaj nekateri temelji pedagoškega dela trdni in tako izdelani ter gotovi, da jih ni mogoče kar mimogrede proglasiti za neveljavne. Taki temelji morajo biti in ostati ona podlaga, na kateri se bo zgradil nov način šolskega dela, pa naj bo že tak ali tak. In vprav v teh stvareh je izvršil in še vrši Ozvald pri nas važno nalogo, ker poskuša pokazati v pedagoški take elemente, ki so nujni za vsako pedagoško delo, ki so torej večnostno veljavni, ker izvirajo iz smisla in pomena pedagoškega dela sploh in učiteljevega poklica posebej. S tem nam je dal Ozvald ono plat pedagoškega duha, ki more postati vsem skupna in ob kateri se bodo mogli znajti enkrat še tako ekstremni zastopniki ene in druge smeri.

Zato pa je seveda potrebno, da take izvršitve in take besede ne ostanejo glas vpijočega v puščavi ali v »lozi«, kot pravi Ozvald sam, temveč da postanejo za nas avtoritativne. Ne bodimo tudi pedagogi, teoretični in praktični, tako individualistični, da bi hodili in hoteli hoditi vsak svojo pot. To je potrebno, dokler se med nami ne najde človek, ki ima razumevanje za staro in novo, pa obenem veliko željo pomagati onim, ki iščejo boljšo pot do otrokove duše, ker doživlja v sebi ljubezen do tega otroka. Če pa najdemo takega človeka, je prav, da mu sledimo, ko izpregovori v zmedo idej in iskanja ter osebnega nasprotja svojo avtoritativno besedo.

In Ozvald je izpregovoril ono zelo pomembno in za vsakega učitelja gotovo sprejemljivo besedo, ko je rekel, da zavisi vsa izprememba šole po eni plat od nove ideje šole in po drugi od učiteljeve osebe.

Zato moremo reči, da je drugi veliki pomen Ozvalda v razmerju do učitelja ta, da imamo in moremo imeti v njem tudi svojega avtoritativnega vodnika, katerega besedo bomo upoštevali tudi tedaj, ko sami s težavo iščemo rešitev. Saj je njegova kulturna poglobljenost tako velika, in njegova znanstvena temeljitost tako resna, da se mu lahko zaupamo. Predvsem pa je to zaupanje utemeljeno v tem, ker ima kot pedagog-znanstvenik osebni odnos do vseh, ki izvršujemo pedagoško delo in torej tudi do vsakega izmed nas, ki hočemo postati dobri učitelji.

Dr. Gogala.

Delovanje učiteljstva na glasbenem polju

Na poziv odbora UPZ se je do danes oglasilo že veliko število tovarišic in tovarišev, ki vodijo pevske zборе mladine in odraslih. Vsa ta poročila priobčujemo in jih bomo tudi v bodoče pod rubriko »Delovanje učiteljstva na glasbenem polju«. V interesu vsakega tovariša in tovarišice je, da pošlje poročilo o svojem delovanju. Potrebno je, da sestavimo statistiko in pokažemo s skupnim nastopom, kako veliko kulturno delo vrši učiteljstvo na tem polju. Z radostjo moramo konstatirati, da se v glavnem širi delovanje z mladinskimi pevskimi zbori. To je pravilna baza! Vzgojiti moramo naraščaj in pevski zbori odraslih bodo tekom let na vsji stopnji kot so danes. Ravno glasba je panga kulture, ki spaja vse! Pri razumevanju iste ni razlik in je tem globlja in bolj prečiščevalna, čim bolj je podprta z razumevanjem srca. Kdo zna odkriti točneje govoriti kakor — otrok? Ravno učitelj je poklican, da vzgaja otroke za to najlepšo govornico!!!

iz Dravograda; Aničič Matilda iz Polš'ka; Birs Josip iz Ponovič; Lavrič Stanko iz Sv. Lovrenca; Kopač Leopold iz Slovenjgradca. — V V. skupino: Urbančič Alojzij iz Ljubljane; Recelj Alojzij iz Ljubljane; Loser Iv. iz Grčaric; Šijanec Ludvik iz Razvanja; Kaf-fou Ignacij iz Konj'e; Vendramin Franc iz Laporja; Marinič Mirko od Sv. Marka.

—i Prevedeni v IX. skupino so učitelji (-ice): Špirič Vera iz Stare Lipe; Kralj Vida iz Talčjega vrha; Verhovnik Marija iz Sv. Jurja; v X. skupino: Urh Angela, zabiljavila v Senovem.

—i Napredovali so v višjo grupo: Jakobi-na Peuh v Šmarju pri Jelšah, Stanko Povh pri Sv. Venčesu, Gabrijela Mihelič v Velikih Laščah, Ivana Jelenc v Prečni, Amalija Velnar v Murski Soboti, Sotija Vivoda v Cerkljah, Maksimiljana in Nikolaj Einspieler v Dolu pri Ljubljani, Josipina Nagelschmidt v Hajdini pri Ptuj, Adela Rupnik v Kočevju, Ema Buh na Jesenicah, Josip Šušteršič na Rakeku, Lavrencija Kokalj v Poljanah, Elizabeta Koko-l v Mariboru in Pavla Kotnik v Lehnju na Pohorju.

—i V 7. položajno skupino so napredovali: Marija Selan v Hrušici, Vera Sever v Št. Jerneju pri Krškem, Jožica Držaj v Št. Vidu, Amalija Špranger v Studencih pri Mariboru, Alojzija Medić v Koprivniku, Marija Petrovič na Studencu pri Ljubljani, Alojzij Vrhovnik v Krapini, Natalija Ahčin v Ljubljani, Justina Hofbauer v Hrastniku, Sonja Gabričeljčič v Murski Soboti, Andrej Flajs v Zelimljah.

Učiteljski pravnik

—§ Napredovanje. V zadnjem času prihajajo zopet vprašanja posameznikov, kdaj naj vložijo prošnje za višjo skupino in kdaj naj prijavijo dospelost periodske poviške, zato obnovimo načela, ki veljajo za napredovanje (Roč. kat. str. 58). Podlaga za določitev roka je datum dekreta o napredovanju v skupino, ki jo je imel uslužbenec na dan 31. III. 1931., t. j. skupino po prejšnjem zakonu o uradnikih. — Ko dovrši uslužbenec 3 leta v dotični skupini, naj takoj prijavi dospelost 1. per. poviška (§ 52.). — Oni, ki so bili prej v III./3., III./2. in II./4. skupinah, ki odgovarjajo X. in IX. skupini po novem ur. zakonu (§ 249.), smejo vložiti prošnjo za višjo — IX. odnosno VIII. skupino, ko dovrše 4 leta v skupini, računajoč od datuma dekreta napredovanja. — Oni pa, ki so bili prej v II./3. in II./2. skupini, ki odgovarja VIII. in VII. skupini po § 249. ur. z., smejo prositi za višjo VII. in VI. skupino, ko dovrše 3 leta od datuma dekreta o napredovanju. — Za učitelje bivše II./1. skupine veljajo določila § 258. za napredovanje v V. skupino. — Za uslužbence III./1. skupine pa ni še nobenih določil za prestop v VII. skupino, razen označbe v § 346. za otroške vrtnarice, da pridejo tudi v VII. skupino, a kdaj, še ni določbe. — Na podlagi tega ponovnega objasnili naj si izpolni vsak tovarš (-ica) tablico »Moji prejemki za šol. leto 1932./33.« in bo na jasnem, kdaj mu dospo poviške.

—§ Neverjetno, a resnično! V štev. 20. »Učit. tovariša« z dne 5. I. 1933. sem pod naslovom »Moji prejemki« omenil, da postrežem z dokazom o »predragih« tiskovinah in pripomočkih, zato evo enega najznačilnejšega: Nekdo je že nad 10 let v službi, a je še

danes pripravnik, četudi bi bil lahko že leta 1925. v II./4. in leta 1930. v II./3. skupini ter bi bil preveden s I. IV. 1931. v VIII. skupino. Razlika med pripravniškimi prejemki in onimi, ki bi omenjenemu pripadali, znaša do 31. III. 1931. samo na polož. plači okrog pet tisoč, od I. IV. 1931. do danes pa nad devet tisoč. Kdo pa naj bi bil obvaroval dotičnika te škode? »Roč. katalog« od leta 1925. dalje in navodila ter pozivi v »Učitelj. tovarišu«,

končne vsote pa poziv za predložitev prošnje za prevedbo v Ur. skupino uradni in v »Učit. tovarišu«. — Menite, da je čital dotičnik razne pozive, navodila in da si je nabavil »Ročni katalog«, ki stane celih 16 Din? Dvomim! 16 dinarjev za »Ročni katalog« je prevelik izdatok, bolje je trpeti skoraj tisočkratno škodo, kaj ne? Tudi tablica »Moji prejemki« stane celih 50 par — predraga je, raje zamudim po-viške in napredovanja.

Mladinska matica

—mm Kaj bo nudila Mladinska matica letos svojim članom za 22-50 Din:

1. Cel letnik bogato ilustriranega mladinskega lista »Naš rod« s prispevki naših najboljših pesnikov, pisateljev in ilustratorjev;
2. Kresnice VI. z raznovrstnim gradivom in z mnogimi slikami;
3. Zanimivo realno knjižico;
4. Magajnovo zanimivo pravljico »Brkonia Čeljustnik« z Jakčevimi krasnimi ilustracijami;
5. Obširno slikanico z besedilom »Za vsele in žalostne čase«. — Ta knjiga izide v štiribarvnem tisku.

IZREDNA PRILIKA!

Šole! Društva! Knjižnice!

Mladinska matica Vam nudi še za nekaj časa in itak nizke cene knjig še 25% popust. Knjige, ki jih lahko dobite s popustom:

Redne publikacije.

(Brez popusta: broš. po 5, vez. po 8 Din): Kresnice I., Kresnice II., Kresnice III., Kresnice IV., Kresnice V. (samo vez.), Skulj: Sadjarčki, Seliškar: Rudi, Pipan: Kako smo delali radio, Rehar: Začarani krogi, Rehar: Vijolica Vera, Erjavc: Podgrajskim jarmom, Grimm-Slapšek: Mizica, pogrni se! Skulj: Vrtnarice, Bevk: Lukec in njegov škorec, Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke (samo vez.),

Naše šolstvo in prosveta

V svrhu ugotovitve napredka v našem šolstvu je potrebno, da pregledamo od časa do časa statistične podatke, ta najtočnejši barometer.

STANJE ŠOL IN OTROK.

Poslopij, ki bi ustrezala vsem predpisom zakona o narodnih šolah, kakor tudi zakonu o zdravstveni zaščiti šolske mladine, je v dravski banovini še malo. Občutno je pomanjkanje učnih sob. Za 149.296 šolobveznih otrok je na razpolago 2659 učilnic. Odpade povprečno 56 otrok na eno učno sobo. V banovini imamo 3470 temeljnih razredov in vzporednic, tedaj primanjkuje 811 učnih sob. Ker imamo 840 šolskih poslopij, je povprečno na vsaki šoli nezadostno število učnih sob. Zato pogostokrat poučujejo v eni učni sobi po dva razreda, kar vpliva kvarno na zdravje šolske dece, kakor tudi učiteljstva. Iz zdravstvenega vidika je 306 šolskih zgradb prav dobrih, 345 dobrih, 143 slabih in 53 neprimernih.

ŠOLSKI NADZOR.

Šolskih srezov je 25 s 30 nadzorovalnimi okrožji. V teh vrši šolski nadzor 18 sreskih šolskih nadzornikov ter 9 vršilec dolžnosti sreskega šolskega nadzornika. Pregled šol je bil poverjen tudi nekaterim šolskim upraviteljem.

UČITELJSTVO IN NATURALNA STANOVANJA.

Po določilih § 173 zakona o narodnih šolah bi morale šolske občine v roku 6 let po uveljavitvi zakona o narodnih šolah zgraditi potrebna učiteljska stanovanja. Z ozirom na gospodarske nepravilnosti upravnih občin je malo upanja, da bi se v določenem roku preskrbelo zadostno število učiteljskih stanovanj. V dravski banovini je skupno 3676 razrednih učiteljev in učiteljic, za katere je na razpolago 1330 naravnih stanovanj. Primanjkuje 2346 učiteljskih stanovanj. Od tega števila je odšteti ono učiteljstvo v mestih in trgih, ki prejema po § 29. zakona o narod-

Kakó se narod naš odeva, Ljubljana danes razodeva. Kaj pije pa in rad uživa, nazorno »Daj-Dam« nam razkriva.

nih šolah stanarino od mestnih odnosno trških občin. Ostane še 1856 učiteljev in učiteljic, katerim morajo šolske občine plačevati po členu 173. zakona o nar. šolah stanarino in kurivo. Po členu 84 pripada vsakemu učitelju narodnih šol naturalno stanovanje odnosno stanarina. Zato nastajajo nepravilne pri izplačevanju stanarine zlasti onemu učitelstvu, ki je na bolezenskem dopustu, nadštevilo in prideljeno v službovanje raznim ustanovam in oblastim, ker šolskih občin ni mogoče siliti, da bi plačevale stanarino preko sistemiziranih učnih mest. To zadevo bo rešil pravilnik k zakonu.

SKRB ZA NOVA ŠOLSKA POSLOPIJA IN STANOVANJA.

Na osnovi nezadostnega števila učnih sob in učiteljskih stanovanj je banovinski šolski odbor pokrenil preskrbo učnih sob in stanovanj. Pričakovati je bilo živahnega gibanja z zidanjem in prezidavanjem šolskih poslopij. V ta namen so imeli mnogi krajevni šolski odbori vse pripravljeno, to je: odobrene načrte in dovoljena amortizacijska posojila z nabranimi stavbnimi fondi. Da ni mahoma vse to ustavila svetovna gospodarska kriza z nepravilnostmi na denarnem trgu, bi bilo danes izročenih vsaj 60 novih šolskih poslopij svojemu namenu, poleg tega pa še nekaj prezidanih in adaptiranih zgradb.

Gospodarske težave upravnih občin v tekočem letu in s tem združeno občutno pomanjkanje gotovine, kakor tudi zastoj v dovoljevanju kreditov, je ustavilo skoro vsako stavbo gibanje krajevnih šolskih odborov. Denarni zavodi so na minimum omejili dovoljevanje kreditov, zato je zidanje in prezidavanje zgradb bilo nemogoče, ker tudi nabranih stavbnih fondov ni bilo mogoče emitirati. Še celo na nekaterih začetih stavbah je bilo treba prenehati z delom, ostale pa so se dovršile le z največjim naporom lokalnih faktorjev in šolskih oblasti.

Vršile pa so se še nadalje vse priprave za zidanje in prezidavanje šolskih zgradb, da bodo lahko pričeli zidati, kakor hitro se nekoliko zboljša gospodarski položaj podeželja.

V preteklem letu so bile otvorene in izročene svojemu namenu tri nove šole in 8 adaptiranih in novo prezidanih. Tri nova šolska poslopja so ostala nedovršena, ker ni bilo mogoče dvigniti dovoljenih posojil.

Banovina, pa tudi država je podpirala predvsem one občine, ki so zaradi zidanja v težkem gospodarskem položaju, bodisi zaradi visokih naklad ali anuitet za odplačevanje dolgov.

Kljub vsemu prizadevanju pa imamo v banovini še vedno 30 narodnih šol, ki so na stanjene v privatnih hišah. V bodoče bo treba skrbeti prav za te šole, da dobe v najkrajšem času lastna poslopja.

USTANOVITEV NOVIH NARODNIH ŠOL.

V preteklem letu je bilo v dravski banovini ustanovljenih 6 novih enorazrednih in dvorazrednih narodnih šol. Na vprašanje prizadetih občanov se je izvršilo 14 različnih prešolanj in se s tem olajšal otrokom obisk bližnje narodne šole ter dala možnost boljšega napredka.

Ali ste že izpolnili prijavnico za letoviški dom ob morju?

Danes priobčujemo sliko šolarskega orkestra dvorazredne osnovne šole v Podpeci, ki šteje 14 otrok.

Javne nastope je priredil mladinski zbor skupno z orkestrom in sicer že večkrat v domačem kraju, zlasti pri šolskih igrah in slavnostih.

Šolarski orkester dvorazredne osnovne šole v Podpeci

»Stara mamica«. — Bortiasky: »Glorija«, violinski kvartet. — Gebauer: Violinski duet s spremljevanjem kitare. — Venček narodnih in druge.

Namen, ki si ga je ob ustanovitvi postavil zbor in orkester, je bil vzbuditi v mladini ljubezen do glasbe in petja. Žal je tudi v tem

Opomba: UPZ namerava na vsak način prirediti nastop vseh zborov, ki jih vodijo učitelji (-ice). Prvotno je bilo določeno, da se bo vršil tak nastop ob priliki kongresa JUU, ki bi se moral vršiti v letošnjem letu v Ljubljani. Kakor doznavamo, se ta kongres ne bo vršil v Ljubljani, ampak v Beogradu. Z ozirom na to bo odbor UPZ o tem razpravljati in določiti nastop ob kaki drugi primerni priliki v letošnjem letu. Podrobnosti bomo pravočasno objavili.

Ribičič, Miklavževa noč

Pred prazniki je »Mladinska matica« izdala Josipa Ribičiča otroško povest »Miklavževa noč«, ki je tako po svoji umetniški in vzgojni vrednosti kakor tudi kot tiskarsko delo vredno vse pozornosti. Knjiga, ki jo je z ilustracijami opremil M. Bambič tako, da mu gre dobrša zasluga pri dovršitvi Ribičičevega dela, je v naši mladinski književnosti prvi primer štiribarvnega tiska (natisnila jo je litografija Čemažar in drug) in po opremi je knjiga že na prvi pogled prava, resnična Miklavževa noč: Kakor je za otroka ta noč tako polna vseh nedognanih svetlih skrivnosti, da v vseh nočeh mesec dni pred Miklavžem in še mesec dni po njem vse luči zanj povsem drugače gore kakor po navadi in imajo vse besede in vse stvari čisto nov, vse drugačen, nadresničen pomen, tako je tudi ta knjiga na prvi pogled najvernejši izraz tega otroškega doživljanja in že njeno zunanje lice obeta, da krije v sebi brez dna skrivnosti za otroško srce.

Ribičičeva povest je prav za prav psihološka novela, toda fabula je razpletena in razgibana na tako zanimiv način, da je otroku kakor najbolj drzno, najbolj fantastično zamišljena pravljica. Pisatelj je zgodbo o Miklavževi noči malega, sirotnega Vanka (tako bo pač treba sklanjati to ime) zasnoval povsem realistično. Mali Vanek, ki je zaslužil, da Miklavža k njemu ne bo, se na praznični večer potepe po sejmu in s stojnice, polne igrač, izmakne majhen avto. Ko se vrne do-

mov in leže spat, prebije noč v grozničnih sanjah: vsa bujna krasota Miklavževe noči gre mimo njega in vsa grozota strahu in pekoče vesti nad storjenim grehom mu iz duše vstaja pred očmi. V okviru psihološkega realizma je tako pisatelj iz novele napisal pravljico, ki se na vsako stopinjo prepleta z neposredno, stvarno resničnostjo: to je prav gotovo smer, ki mora vanjo stremeti moderna mladinska književnost.

Ena je odlika mladinskega pisatelja Ribičiča: nikdar se ne da zavajati v tisto lar-purlartistično fantastiko, ki v nji noben glas z resničnega sveta nič več ne zveni, nikdar ni dolgočasen z moralno pridigo. Njegova težnja je, slikati otrokovo dušo in njegov svet tako, kakor dandanes razumemo realizem: ne podajati samo človeka »aus sich«, ti-stega ponotranjenega človeka, ki so ga tradicije uveljavile v naši književnosti, temveč resničnega človeka v resničnosti njegovih socialnih relacij do družbe. Njegova tendenca ni vsiljiva, je rezervirana, ne moralizira: stvar naj same govore. Vsaka resnična umetnina ima že sama po sebi svoje etične vrednote in jih ji ni treba še posebej prilagati in podčrtavati. Kakor za vsako umetnino, velja ta resnica tudi za mladinsko knjigo.

Svet, ki se v njem godi Ribičičeva povest, je podstrešna izba in pa duša proletarskega otroka, ki s široko odprtimi očmi gleda socialno krivico današnjega sveta. Misel knjige sama družabno sicer ni izrazito progresivna, toda napisana je iz srca, ki je na stežaj odprto toku časa in stvari. Kakor prejšnja Ribičičeva dela, tako je tudi njegova »Miklavževa noč« majhen kamen, iz kakršnih bo v bodočnosti zidana mladinska literatura, ki pojde s socialnim in duhovnim razvojem sveta.

Bambičeve ilustracije povest razkošno podčrtavajo, toda po svoji razigrani, groteskni fantastiki so z realističnim besedilom v rahlem navzkrižju.

V knjigi moti nekaj jezikovnih in fiks-kovnih napak, kakršne bi iz mladinskega dela morale pač za vsako ceno izostati.

L. Mrzel-Frigid.

Dne 18. oktobra 1931. so priredili samostojen mladinski pevski in godbeni koncert v Črni. Istotako 12. junija 1932. v Mežici. Na Vidovo leta 1932. so sodelovali pri šolski proslavi v Črni. 21. avgusta 1932. pa je na povabilo podružnice SPD Mežica-Črna nastopil šolski orkester na Peci.

Mladinski zbor je nastopil z dvo-, tro- in četverglasnimi pesmimi. Orkester pa je izvajal: V. Parma: »Mladi vojaki«, koračnica. F. Kmoch: »Sokolska«, koračnica. — Fučik: »Triglavska koračnica«. — Kiferle: »Ob Vrb-skem jezeru«, valčkova pesem. — G. Langer:

kraju v zadnjih letih precej ponehala, akoravno je bilo petje nekdanj med našimi ljudmi zelo priljubljeno. Z glasbo pa bodo iztrgane pozabljenosti zlasti naše lepe narodne pesmi.

»Zelo pozdravljam akcijo odbora Učiteljskega pevskega zbora za skupni nastop pevskih zborov. Toda, kakor sem navdušen, vendar bi s svojim mladinskim pevskim zborom najbrže ne mogel delovati vsled prevelike oddaljenosti od železnice (25 km) in velikega števila pevcev. Prav rad pa bi sodeloval s svojim šolskim orkestrom, ker je samo 14 sodelujočih, ako smatrate, da je to možno.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

BORBA ZA UGLED OSNOVNE SOLE V BELGIJI.

Letos je praznovalo splošno belgijsko učiteljsko društvo (Federation Générale des Instituteurs Belges) svojo 50-letnico in je ob tej priliki na svoji skupščini razpravljalo o napadih na državno osnovno šolo s strani parlamenta in časopisja. Glavni očitke je bil ta, da daje osnovna šola otrokom premalo podlago za višjo šolo. Vsled tega je postavilo društvo na skupščino kot glavno točko predavanja o uspehih današnje osnovnošolske vzgoje. V tem predavanju je bilo postavljeno več zahtev, ki se jih mora izpolniti, ako naj osnovna šola služi kot učilnica otrok s r-ših narodnih plasti:

Državna osnovna šola ne sme biti pripravna za višje šole. Nje namen in smoter leži v njej sami. Njena naloga je vzgojiti otroke v dobre ljudi in razumljive državljane.

V razvoju osnovne šole ni premirja. Zato je potrebno moralno visokostojenje in z dobro predizobrazbo podkovano učiteljstvo. Telesna vzgoja se ne sme zapostavljati, zato naj se zgradijo na vseh šolah telovadnice in kopalnice. Pouk naj bo brezplačen. Šola in dom morata delovati roko v roki. — Število učencev v razredu ne sme presegati 40.

Ker je bila skupščina zvezana s proslavo 50-letnice društva in je bilo na njej zastopano po odposlancih vse belgijsko učiteljstvo, kakor tudi vsa oblastva, so sklepi te skupščine v javnosti povzročili močan odmev.

ŠTEVILO ŠOLSKIH OTROK V POSAMEZNIH RAZREDIH V ANGLIJI.

Društvo angleškega učiteljstva je vložilo na prosvetno ministrstvo posebno protestno noto radi previsokega števila učencev v posameznih razredih višjih šol, kar kvarno vpliva na uspešno vzgojo. Po statistiki je dokazano, da imajo šole zelo močno zasedene razrede. To velja posebno za London, dasi je bilo tam v minulem šol. letu 147 učencev manj nego v l. 1930./31.

Na Angleškem je 4944 razredov, v katerih je nad 30 učencev. Prejšnje leto jih je bilo 628 manj. Po ministrstvu predpisano maksimalno število učencev v enem razredu, to je 35, je bilo prekoračeno v pretečenem letu v 155 primerih. Ker pa ti primeri stalno naraščajo, se je učiteljsko društvo čutilo dolžno posredovati v tej stvari pri prosvetnem ministrstvu.

FINSKO UČITELJSTVO.

Prebivalstvo Finske: $\frac{9}{10}$ Finov in $\frac{1}{10}$ Švedov. Švedi kot manjšina uživajo precejšnjo politično in kulturno svobodo in imajo lastne šole, v katerih je učni jezik švedski. Oba naroda živita v popolni medsebojni harmoniji in tako je bilo ustanovljeno pred 32 leti skupno finsko-švedsko učiteljsko društvo, v katerem je bil odbor izvoljen sorazmerno iz zastopnikov učiteljstva obeh narodnosti. To društvo se je pozneje sicer razdvojilo, vendar rešujeta obe društvi še danes gospo-

darska in stanovska vprašanja sporazumno. Švedsko učiteljsko društvo šteje le nekaj nad 1100 članov, a ima kljub temu svoj stanovski list, kot ga ima tudi finsko učiteljstvo, ki ga je skoraj desetkrat toliko.

Učiteljske plače se delijo na Finskem v dve kategoriji. Učiteljice nižjih osnovnih šol (prvo in drugo šolsko leto) prejema v našem denarju povprečno 18.000 Din letno, a učitelji višjih osnovnih šol pa povprečno 27 tisoč dinarjev letno. Po novih določbah pa bodo znižani prejemki v prvi kategoriji za 5, a v drugi za 10%. Združeno učiteljstvo je sicer vložilo proti tej nameri protest, ki je zelo dobro utemeljen. Ko so bile uradništvu v prejšnji dobi zvišane plače, je bilo učiteljstvo izločeno, ker se ni prištevalo k uradništvu. Sedaj, ko se nameravajo plače uradništvu znižati, se pa prišteva učiteljstvo k uradnikom.

Kljub slabemu materialnemu položaju se finsko učiteljstvo ne pusti motiti v svojem idealizmu. Tako je ustanovilo učiteljsko društvo v Helsingtonu z lastnimi sredstvi več okrevališč za bolhne otroke. V pretečenih poletnih letih je bilo v teh domovih 226 otrok.

Delovanje finsko-švedskega učiteljskega društva je posvečeno v prvi vrsti povzdigi osnovnega šolstva na Finskem. Severne države imajo skupno udruženje učiteljskih društev v svrhu skupne zaščite in zahtev šole in učiteljskih interesov. V tem udruženju je vključeno tudi finsko-švedsko učiteljsko društvo.

NAMERAVANA REDUKCIJA UČITELJSK NA ANGLEŠKEM.

Pred kratkim je zdalo prosvetno ministrstvo posebna pojasnila glede redukcij učiteljskih. Vsled krize bo morala država omejiti izdatke tudi za kulturne ustanove. Zbog tega je bila že znižana angleškemu učiteljstvu v preteklem letu plača za polnih deset odstotkov. Tudi zvišanje maksimalnega števila otrok v osnovnošolskih razredih je vzbudilo upravičeno ogorčenje angleškega učiteljstva. Sedaj pa nameravajo reducirati učiteljska, ki vzajajo učiteljski naraščaj za podeželske šole.

Poročilo pravi, da je vzrok temu sklepu v tem, ker pada število novopisanih šolskih otrok. Redukcija učiteljskih je predvidena že o Veliki noči 1933. Oni zavodi, ki ostanejo, bodo smeli sprejeti večje število učencev in bodo prejeli radi tega tudi večjo subvencijo.

Posebej se poudarja, naj se pred temi ukrepi obvarujejo učiteljska na univerzah, ki vzgajajo v 4 letih predvsem učiteljski naraščaj za London in druga večja mesta v Angliji.

Angleško učiteljstvo je vložilo proti temu odloku prosvetnega ministrstva najostrejši protest, ker vidi v njega izvršitvi škodljiv vpliv na kulturni razvoj, ki ne sme biti odvisen od momentane finančne zadrege. Protest opozarja predvsem na slabe šolske razmere na deželi, ki že delj časa klčejo po izboljšanju.

Učiteljski pevski zbor JUJ

— Pevski tečaj. Kakor je bilo javljeno, bi se moral vršiti pevski tečaj 29., 30. in 31. januarja ob priliki semestralnih počitnic. Te počitnice bodo letos odpadle, zato se bo vršil pevski tečaj šele 2., 3., 4. in 5. februarja (začetek ob 9. uri) v Ljubljani. Pozivamo vse pevke in pevce, da se tečaja polnoštevilno udeležijo.

Zadružniški odsek

— Z Učitelji — zadrugarji. Zadružniški odsek nujno potrebuje sledeče podatke učiteljev zadružnih delavcev in absolventov zadružniških tečajev: Priimek in ime, leto rojstva, usposobljenost (even. tečaj, stroka zadružniške izobrazbe, zanimanje itd.), udeležbo v zadrugi (dosedanje in sedanje, ime zadruge, funkcijo, od kdaj do kdaj), kraj službe (kot učitelj, oz. uradnik), opombe (posebne zasluge itd.). — Te podatke potrebuje odsek za evidenco zadružnih delavcev med učiteljstvom. Taka evidenca je velike važnosti, zlasti sedaj, ko se poudarja vedno bolj, da ima gospodarsko delo med narodom prednost predvsem ostalim izvenšolskim delovanjem učiteljev.

— Z Zadružno-knjigovodski tečaji, ki jih prireja JUJ sekcija v Ljubljani, pripravijo vsako leto več učiteljev in učiteljic za delo na gospodarskem polju med narodom. Prvi tečaj je absolviralo 22, drugi 38, tretji pa 40 članov naše sekcije. Prvih 100 vnetih zadrugarjev je šlo med narod, sledili jim bodo vsako leto novi.

Ekskurzijski odsek

— eo Smučarski tečaj, določen za semester radi ukinitve počitnic odpade.

Šolski radio

— r Program za XV. teden. V torek dne 31. januarja bo predaval g. dr. Rudolf Kolar: Napake v slovenskih nalogah. I.—III. V petek 3. februarja bo obravnaval g. Miroslav Zor »Slovenski Korotan« po sledečem sporedu: 1. Kratek zgodovinski pregled. 2. Pogled z Golice na dolne in jezera. 3. Zilska dolina, Rož. Vrbsko jezero, Celovec in Gospa Sveta, Podjuna. I.—II. Pripravite zemljevid slovenske Koroške, da med predavanjem pokažete ta ali oni kraj!

V soboto dne 4. februarja bo oddajala dekliska osnovna šola na liceju Strossmayerjevo proslavo ob 11. uri 15 minut. Na sporedu je slavnostni govor, petje in deklamacije. I.—II.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 29. januarja ob pol 8. uri predavanje: Agrarna politika, g. ing. Pirc. — Ob 15. uri: Prenos z mlečarske šole v Škofji Loki, g. ing. Šabec, Grahek.

Stanovska organizacija JUJ

iz društev:

Vabim

— JUJ SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELŠAH bo zborovalo dne 11. februarja ob 10. uri v Rogaški Slatini. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Zapisnik. 3. Spomenica. 4. »Današnje prilike v šoli in izven nje« ref. tov. Sekirnik. 5. Ponovna razprava in sklepanje o številu zborovanj. 6. Slučajnosti.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM bo zborovalo v soboto 11. februarja 1933. točno ob 10. uri v šoli v Kozjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. »O šolskih vrtovih«, tov. Freč. 4. »Metod.čni razgovor o razširjanju pojmov v razredih višje nar. šole« — nadaljevanje, vodi tov. Podjavoršek. 5. Slučajnosti.

Poravnajte članarino, da ne bo zaostankov!

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU ima zborovanje v soboto dne 11. februarja 1933. v drž. nar. šoli v Kočevju. Dnevni red je sledeči: 1. »Učitelj, najvažnejša komponenta narodove vzgoje«, predava g. prof. Ivan Rudolf. 2. Poročilo o zadevah društva in organizacije, dopisi. 3. Razprava o začasnem učnem načrtu za višje narodne šole. 4. Slučajnosti. Odbor.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJGRAD bo zborovalo v soboto 11. februarja ob 9. uri v Slovenjgradu. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk predavanje tovariša Visočnika »Navajanje k skromnosti v pridobitnostih.«

— JUJ SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — VZHODNI DEL zboruje v soboto, dne 11. februarja t. l. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev po tov. predsedniku.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Pedagog. predavanje (g. dr. St. Gogala).
4. Slučajnosti.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

SMUK ČEZ 1. DESETICO!

Težkoče? Nazornost je temelj računske stavbe. Naročite pri založništvu »Fromove stavbe«. Pesnica, vzorec računalnik! — Zahtevajte učilo v knjigarnah in trgovinah šolskih potrebščin!

Ne samo kot darilo.

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, topolome, daljnogled, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno

TEOKAROVIC

Nobenega zvišanja cen! Krasni novi vzorci za zimo. Specialni loden in kamgarn za smučarje. Sukna za vse uniforme. — Volnene odeje in pletilna volna. Vse to si nabavite po konkurenčnih cenah v **magazinu tovarne, Ljubljana, Gradišče 4**

Podpirajte in širite Mladinsko matico!

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

7000 STENSKIH SLIK

vam nadomesti 7000 sličic, ki jih prejmete, ako naročite naš epidiaskop (radioskop) za ceno Din 1600.—. Ako želite, lahko odplačujete v mesečnih obrokih po Din 200.—

VSAKA ŠOLA

si lahko nabavi ta aparat po tako ugodnih plačilnih pogojih. — Zahtevajte prospekt!

UČITELJSKA TISKARNA, ODDELEK ZA UČILA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

Naročila sprejema tudi podružnica Knjigarne Učiteljske tiskarne v Mariboru, Tyrševa ulica št. 44

KDOR OGLAŠUJE

TA NAPREDUJE!

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčgov.

Gostilna Ražem
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Mrzla zima, topla peč,

dobra knjiga!

Zakaj odlašate in si ne preskrbite knjig za zimo za svojo knjižnico? Najnovejše knjige dobite vedno pri nas!

Slovenska in drugojezična literatura v veliki izbiri. Leposlovje in znanost, zlasti pa še pedagogika so v veliki meri vedno na razpolago.

Knjigarna Učiteljske tiskarne,
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6
Podružnica
Maribor, Gor. gosposka 44

Članstvu JUU — sekcija Ljubljana!

Gospodarski svet JUU, sekcije Ljubljane, je v svojih sejah razpravljal poleg drugih važnih gospodarsko-stanovskih zadev, tudi o vprašanju zidanja učiteljskega letoviškega in zdraviliškega doma ob morju.

Tak dom imajo ob našem Jadranu že hrvatski in novosadski učitelji, ki so ga, posebno zadnji, postavili v teku enega leta za vsoto 175.000 Din. In tudi mi učitelji(ce) iz dravske banovine ne smemo biti daleč za njimi in moramo širši javnosti pokazati svojo stanovsko-organizatorično silo tudi v tem pogledu. Pokazati hočemo kaj zmore naša trdna volja in naša stanovska zavest. V tem primeru je bil gospodarski svet JUU na svojih zadnjih sejah popolnoma edin in je sklenil započeto akcijo vsestransko podpirati do končne njene realizacije.

V to svrhu pa nam je treba predvsem uvidevnosti in razumevanja za stvar. Vsi oni(e) tovariši(ce), ki se za to zanimajo in imajo interes na stvari, naj vstopijo v ta krog, iz katerega se bo za sedaj razvilo društvo za postavitve učiteljskega doma ob morju, ki bo imelo namen zbirati prispevke in pričeti z zidanjem.

V to društvo pristopi lahko vsak član JUU, sekcije Ljubljane po svojem lastnem preudarku. Ko bo enkrat dom dograjen, se bo to društvo preobrazilo v zadrugo, ki pa ne bo služila le svojemu članstvu in njihovim rodbinam, temveč istočasno tudi ostalemu članstvu JUU. Kajti koliko je tovarišev(ice) ki bi posebno v velikih počitnicah prav radi preživeli nekoliko dni ob morju, kjer naj bi si okrepili svoje zdravje in se tako osveženi pripravili za nadaljnjo težavno delo. A žalibog, pot do morja jim je z ozirom na finančne neprilike zaprta in ni jim dano, da bi uživali krasoto našega Jadrana in bili deležni okrepitve svojega zdravja. Če pa bomo imeli ob morju svoj lastni dom, ki bo vsemu članstvu JUU — sekcije Ljubljane na razpolago, potem bo marsikateremu izmed nas dana možnost, si na cenen način poiskati razvedrila in oddiha ob našem morju.

Zemljišče v izmeri 2000 m² je že kupljeno in plačano za znesek Din 5000.—, katerega je iz naklonjenosti plačala Učiteljska tiskarna. Parcela leži na otoku Krku ob mestecu Omišalj, tik ob morju in ob še neurejenem mestnem parku z lepim razgledom na Sušak, Reko, Opatijo i. t. d. Tu bomo imeli lastno kopališče, pripravnost za plavače in neplavače in je glede zavetja najugodnejši prostor ob tamošnji obali. Lega je solnčna. Zbrali pa smo ta prostor tudi iz ekonomskih razlogov, ker je blizu Sušaka z ugodnimi zvezami in tako je vsaka stvar cenejša in hitrejša pri rokah.

Glavno pa je sedaj vprašanje, kako priti do potrebnega kapitala. Tu mislimo predvsem na svojo lastno silo, na vzajemno delo, ki naj nam potom zbiranja prispevkov pripomore do čim hitrejša rešitve tega vprašanja. Ako hočemo zidati, zidajmo le z lastnim kapitalom, ker bomo le tako popolnoma neodvisni in gospodarsko dovolj močni in bo le na ta način naš naložen denar na varnem.

Vsa akcija naj bi se začela približno takole: Z novim letom pričnimo zbirati po vseh šolah interesente, to je člane, ki so pripravljeni sodelovati in pristopiti v društvo, katerega bomo ustanovili, čim se bo javilo dovoljno število članov. Pripravljalno akcijo za to bo vodila sekcija. Vsak pristopivši član naj bi se zavezal, da prispeva v ta namen približno mesečno Din 50.—, kateri znesek se bo stekal v poseben fond in se bo o vsakem plačilu in plačniku vodila točna evidenca proti potrdilu vplačanega zneska, to pa vsled tega ker bo ostal vsakdo lastnik vplačanih prispevkov in pozneje tudi solastnik postavljenega doma. Izguba plačanega denarja je v tem primeru nemogoča, ker bomo operirali le z lastnim denarjem in kalkulirali v toliko, da bo režija krita in da se bo investirani kapital amortiziral. Čim več nas bo, tem hitreje bo dom pod streho in tem manj bo mesečnih obrokov. Koliko bomo potrebovali kapitala, je odvisno od načrta in od nas samih. Recimo, da nas je 300 članov v vsej dravski banovini. Tedaj zberemo mesečno Din 15.000.— in v 10 mesecih imamo že Din 150.000.— (brez obresti). S tem zneskom lahko začnemo že zidati in bi po potrebi še nadalje zbirali prispevke toliko časa, da bi bil dom v celoti končan in opremljen. Vsa akcija bi se torej izvršila v obliki nekake štednje, ker bo vsak član še nadalje gospodar vplačanih prispevkov. Na drugi strani pa bo vsakdo po dva — do trikratnem posetu morja oziroma doma prihranil v primeru s splošnimi cenami drugod, toliko, da bo ves vplačani znesek za dom že v tem krit.

Ekonomija bo popolnoma v lastni režiji, po zgledu naših uradniških in podobnih menz. Oskrba za člane in njihove družine bo režijska, za ostale pa določen % višja, a v primeri s splošnimi cenami mnogo cenejša. V domu bodo skupna ležišča in separirane sobe z eno, dvema do tremi posteljami. Razen teh bo tudi družabna soba s klavirjem in drugim potrebnim inventarjem, 2 spalnici in jedilnica za 30 učiteljskih otrok, ti bodo v počitnicah v dveh skupinah, pod dobrim nadzorstvom, lahko prebili mesec dni ob morju proti nizki oskrbi. Dom pa bo na razpolago tudi izven velikih počitnic kot zdravilišče in okrevališče za rekonvalescente, upokojece in druge vpeljane goste, ker je posebno ugodna lega in milo podnebje tudi v zimskem času.

S tem smo cenj. članstvu razkrili svoje načrte in vabimo vse, ki imajo interes na stvari, da pristopijo k snujočemu se društvu v čim večjem številu in naj ne bo šolskega zbora, ki bi bil na stvari neinteresiran. Prilika je ugodna — izkoristite jo!

Vsakdo naj se prijavi brez vplačil po prijavnici sekcije JUU, Ljubljana, najkasneje do konca januarja 1933. Ostalo izvede potem društveni odbor, ki si ga bo izvolil ustanovni občni zbor.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija Ljubljana.

Predsednik: Ivan Dimnik.

211—33

Odreži!

Pošlji!

Prijavnica.

Podpisani(a) pristopam k novo se snujočemu društvu za postavitve obmorskega učiteljskega doma v Omišlju in se podvržem vsem sklepom, ki jih bo sprejel v to svrhu ustanovni občni zbor.

V 1933.

Točen naslov z lastnoročnim podpisom.

